

NARODNI LIST

Glasi lo narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta šte v. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 16 vinarjev ena petič vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Vabilo na

izvanredni občni zbor

Narodne založbe v Celju

registrovane zadruge z omejeno zavezo, kateri se vrši

v petek, dne 15. maja 1908, ob 6. uri zvečer v lastni pisarni v Celju, Rotovška ulica šte v. 12.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o dosedanjem poslovanju.
2. Naznanila glede pristopivših združnikov ter predložitev dosedanjega računa.
3. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Vse p. n. združnike in prijatelje, ki bodo k zadrugi pristopili, vabi v ljudo k obilni udeležbi

načelstvo.

CELJE, dne 7. maja 1908.

Javni ljudski shodi

se vrše v nedeljo 10. t. m. sledeči:

1. v Št. Petru pod Sv. Gorami ob 2. uri popoldne v gostilni g. Kranerja.
2. pri Veliki Nedelji ob 3. uri popoldne pri g. Mikl-u.
3. v Stojncih ob 3. uri popoldne pri gosp. Florjaniču.
4. na Polenškaku ob 8. uri zjutraj v prostorih g. Šorija.

Na dnevnem redu so razna važna politična in gospodarska vprašanja, posebno vprašanje volilne reforme za deželni zbor.

LISTEK.

Velikonočni dar.

Kulturna slika iz nemškega cesarstva.

Drzymała* je Poljak, ki zasluži, da Vam o njem kaj povem. Če bi imeli Slovenci več takih „Dremalcev“, bi ne bili že toliko dragega časa zaspali.

Ta mož je bil pred nekaj leti prav navaden robotnik, kmet, ki je obdelaval zemljo, ki ni bila njegova, delavec veleposestnikov. Njegov „gospod“ je pa prodal svoje posestvo kolonizacijski komisiji, kakor je to storilo dokaj poljskih magnatov, ki so imeli več dolgov nego rodoljubja; sicer je pa tudi kolonizacijska komisija ponujala mnogo več, nego je bilo posestvo vredno, zlato je že marsikoga zapeljalo . . .

Tako je izgubil poljski narod veleposestvo, Drzymała pa — vsakdanji kruh, kajti, kakor veste, kolonizacijska komisija ne potrebuje Poljakov za obdelovanje svojega polja, ker razdeli tako posestvo med koloniste, od katerih zahteva predvsem, da so Nemci — naš Drzymała je moral torej z ženo in otroki po svetu s trebuhom za kruhom. Kako nerad se je ločil z rodne zemljo! Ničesar mu ni dala razen življenja, samo pravico,

* Čitaj „držimáva“, skoro „džimáva“ trizložno.

Dva znamenita shoda.

Minola nedelja 3. t. m. ni minila brez pomena. Nasprotno. Vršila sta se dva shoda, ki pomenita velik napredek narodne stvari: v Št. Jurju ob Taboru in v Zidanem mostu. Prvi shod je velepomemben zaradi tega, ker je poslanec Roblek v taborišču generala klerikalcev savinske doline, župnika Zdolška, natolcevanja klerikalnih listov in klerikalnih agitatorjev tako jasno in nepobitno zavrnil, da so navzoči zvezarji konečno morali umolkniti in priznati lažnivost svojih očitaj.

Zidamoški shod pa nam dokazuje, da niti v krajih kakor je Zidani most, ki se ga skuša na vse načine ponemčiti, še živi narodna zavest, in prepričani smo, da pristojne oblasti ne bodo mogle in na smeje prezreti jasne in odločne zahteve mnogobrojnih zborovalcev po nadržitelju slovenskega mišljenja za zidamoško ljudsko šolo. Naj jim bo ta shod v opomin, da ne gre in ne bo v naprej se lahkoverno igrati z narodno zavestjo slovenskega ljudstva. — Evo poročil:

Št. Jurij ob Taboru. Shod, ki ga je priredil v nedeljo dne 3. maja g. drž. poslanec Fr. Roblek v prostorih g. Južna, je bil zelo mnogoštevilno obiskan. Prišli so iz vseh sosednih krajev zavedni možje volilci, da slišijo poročilo svojega poslanca. Bilo jih je nad 300. Ko je g. Apat star. pozdravil ob živahnih živijo klici gospoda poslanca, je ta temeljito in jasno razpravljal o dosedanjem delovanju drž. zbora in o nalogah, ki ga v najbližji bodočnosti čakajo.

Posl. Roblek je govoril med drugim sledeče: Klerikalni kolovodje ob vsaki boaisi še tako neprimerni priliki zatrjujejo svojim vernim ovčicam, da je namen kmečke zveze pred vsem, potom politične organizacije delati v prid, povzdigo in procvit kmečkega stanu.

To so lepe, vabljuje besede, namenjene pa le v to, da prikrijejo pravi namen te zveze:

da dela na nji — bil je pravzaprav suženj onih prostranih njiv, ki jih je tolikokrat kropil s svojim potom, a vendar je ljubil to zemljo, ljubil tako, kakor ljubi vsak priprost, nepopačen človek svojo rodno grudo. In ko so ga pregnali, kakor prežene nehvaležen gospodar psa, ki mu je postal nepotreben, tu ni premišljeval samo tega, kako bo preživljal svojo mnogoštevilno rodbino, ampak predvsem — kako bi se mogel zopet vrniti na svoj dom. Pa ta misel ni ostala samo želja, ampak vrli Drzymała jo je tudi dejansko izvršil.

Tu je ona točka, na katero nemška vlada gotovo ni mislila, ko je v svojem napuhu upala s par milijoni ponemčiti vse Poljake!

Ko je začel l. 1886. Bismarck kolonizacijsko politiko proti Poljakom, so bili ti presenečeni, tako da je imel dokaj uspeha, a pozneje so se Poljaki oborožili tudi proti temu sistemu in to s takim uspehom, da so pridobili od Nemcev več zemlje, nego kolonizacijska komisija od Poljakov. Pa tudi ono, kar so Nemci pridobili, ji ni nič posebno teknilo — je pač res, da požre vsak krivičen vinar 99 pravičnih: vsa ta divja gonja je le pripomogla k probujenju Poljakov, tako da dandanes med njimi skoro ni več pesimistov, ki bi nad narodom obupavali! Predvsem pa je ta politika odvedla poljske narodnjake od nezmisljnih uporov z oboroženo roko k resnemu narodnemu delu: kakor gobe po dežju so vzrasla iz aristokratskega poljskega mrtvila — poljska dru-

ustvariti klerikalno organizacijo, katera naj služi njenim voditeljem v dosego osebnih ciljev.

Da je varstvo in zastopanje kmečkih koristi tej takozvani kmečki zvezi deveta briga, je dokazala dovolj jasno s tem, da ob času, ko se je v vseh pravih kmečkih organizacijah cele Avstrije pokazal in širil mogočen odpor zoper ogrsko nagodbo, ni ganila niti z mazincem proti tej naše kmetijstvo uničujoči nagodbi in da je potem molče prepustila, da so vsi njeni poslanci glasovali za to nagodbo.

S postopanjem napram ogrski nagodbi je zgubila kmečka zveza povsem pravico, nazivati se še nadalje „kmečka“, ker se je v tem slučaju postavila na kmečkemu stanu sovražno stališče.

To njeno in njenih poslancev izdajstvo je začel tudi oni del slovenskega ljudstva uvidevati, ki je še dotlej veroval v poštenost tistih svojih političnih voditeljev, kateri so ga v mreže kmečke zveze privabili, potem pa v svoje osebne namene izkoriščali.

Voditelji te čudne zveze so uvideli, da je treba natrositi ljubim vernikom zopet nekaj peska v oči. sicer je nevarnost prevelika, da spregleda tudi najneumnejši zvezar, uvidi prave namene zveze in odreče njenim voditeljem pokorščino. To pa se je moralo na kak način prepričati.

Uprizorili so torej naslednjo komedijo. Vsled poziva zvezinega vodstva se je pričela agitacija zoper trgovsko pogodbo s Srbijo, posebno z ozirom na ono določbo, katera dovoljuje in omogočuje Srbiji uvoz gotove množine mesa proti plačilu določene carine.

Sklenilo se je nato v krajnih odborih kmečke zveze par resolucij proti pogodbi s Srbijo, naglašalo se je nje škodljivost in raztrobilo ta čin z velikim šumom v klerikalnih listih, češ, glejte slovenski kmetje, kako zna kmečka zveza zastopati Vaše koristi.

Da je pogodba s Srbijo v sedaj sklenjeni obliki v škodo našemu kmetijstvu, je brezdvomno

štva ter poljske posojilnice ter banke.

Drzymała je delal nekaj let v rudnikih, pa si je prihranil toliko, da si je na rodni zemlji s pomočjo poljske ljudske posojilnice kupil toliko sveta, da bi na njem lahko živel. Kolonizacijska komisija ga je torej tekom par let izpremenila iz priprostega delavca v gospodarja. Takih uspehov je dosegla več, na tisoče, četudi je bil njen namen popolnoma drugačen. Nemci imenujejo tako delovanje realno, po domače stvarno, v nasprotju z idealizmom, ki baje nikdar ne vede k cilju. Sok Bismarckove realne politike je izražen v besedah: Beschränkung der Ziele auf das Erreichbare, Wahl der Mittel nach der Zweckmässigkeit. (Svoje cilje je treba omejiti na one, ki so dosegljivi, sredstva pa izbirati po uspešnosti.) Ni nam danes do tega, teoretično izpodbijati to načelo, ki se v drugem delu strinja z jezuitskim stavkom: namen posvečuje sredstva, ampak hočemo le pokazati, kako se je motil največji nemški „realni“ politik v našem slučaju: ugonobljenje Poljakov je mislil da se da doseči, zato si ga je postavil za cilj, za sredstvo pa si je izbral kolonizacijsko komisijo — dosegel je pa gospodarski in kulturni naprepek Poljakov. Živela „realna“ politika!

Bulovala Nemci slave kot vrednega naslednika Bismarckovega. Videč, da „tako ne pojde“, je iskal drugih, uspešnejših sredstev. Ves svet danes ve o „najkulturnejšem narodu“, kako si zna pomagati z razlastitvijo, da bo lahko po sili

resnično in je dolžnost vseh pravih zastopnikov kmečkega stanu se upreti tej pogodbi, vendar je čudno, da vidi slavna kmečka zveza le ono nevarnost, ki preti našim živinorejcem od Srbije, več kot desetkrat večjo nevarnost od strani Ogrske pa je molče prezrla.

Če se gre za odklonitev velike ali tudi le male našemu kmetijstvu namenjene škode, je pač vedno dolžnost naših kmečkih poslancev braniti koristi svojih kmečkih volilcev.

Jako zanimivo je pa primerjanje določb srbske trgovinske pogodbe in nagodbe z Ogrsko, ki se je bila koncem lanskega leta s pomočjo vseh klerikalnih — torej tudi zvezarskih — poslancev sklenila.

Poleg tega, da je naša državna polovica — torej naši davkoplačevalci — oškodovana na korist Ogrske n. pr. pri skupnosti carin za dobrih 30 milijonov na leto, pri obrestih skupnega drž. dolga za 2 in pol milijona; pri krivični kvoti za več milijonov na leto, je dovoljen Ogrski tudi neovirani, carine prosti uvoz njenih proizvodov v našo državno polovico, odprta ostanejo torej pota ogrski konkurenciji, da i nadalje uničuje naše kmetijstvo.

Oglejmo si torej tudi številke ogrskega uvoza živine k nam in primerjamo te številke z onimi preteče nam srbske konkurence.

Ogrska je uvažala k nam v zadnjih desetih letih povprečno vsako leto po:

286.000 glav goveje živine in

450.000 " svinj.

Vse to vsakorskih ovir in carine prosto.

Srbiji se ghasom nove pogodbe dovoli le uvažanje mesa od letnih

35.000 glav goveje živine in od

70.000 kom. svinj,

proti plačilu carine 9'52 K za vsakih 100 kil govejega in 10 K za 100 kg svinjskega mesa.

Ogrske carine prosti uvoz živine k nam znaša torej dobro desetkrat toliko, kakor bi znašal uvoz zaklane srbske živine na Ogrsko, kateri uvoz je pa še obtežen s precejšnjo carino, ki znaša n. pr. za par volov 12 centov težkih 57 K 12 v.

Čudno, zelo čudno je pač, ako se sedaj z žene kmečka zveza in njeni poslanci v boj zoper srbsko trgovsko pogodbo zaradi tega, ker dovoljuje uvoz mesa od 105.000 kom. živine, pred petimi meseci pa so glasovali in podpirali sprejetje ogrske nagodbe in tako povzročili, da nam Ogrska s svojim **736.000 kom.** broječim torej več kot sedemkrat številnejšim uvozom živine, več kot desetkrat bolj škoduje, kakor nam more škodovati z visoko carino obdačeni uvoz mesa iz Srbije.

Bodo že imeli ti poslanci svoje posebne vzroke, da so sedaj vendar zopet našli srce za svoje kmečke volilce, ono srce, ki so ga bili ob priliki glasovanja o ogrski nagodbi postavili tako ravnodušno v kot.

Klerikalni časopisi, kakor „Slovenski Gospodar“, seveda zagovarjajo ogrsko nagodbo, da

bi prikriji izdajstvo kmečkih koristi onih poslancev, ki so glasovali za njo.

Nevarnost, ki nam živinorejcem preti iz Srbije, sedaj vidi in kličejo k odporu, desetkrat, da stokrat večje ogrske nevarnosti pa niso hoteli videti.

Takšna nepoštena dejanja kličejo nam v spomin besede evangelista Matevža, ki jih je zapisal v 23 poglavju in se glasijo:

„Vi hinavci, ki ste pravičnost, ki ste usmiljenost in zvestobo vrgli od sebe, Vi slepi vodniki, ki mušico precejate, da bi je ne izpili, kamelo pa požrete!“

Da, da, kamelo ogrske nagodbe so molče požrli, mušico srbske trgovske pogodbe pa sedaj precejajo.

Ljudstvo je burno pritrjevalo izvajanjem svojega poslanca.

Omenjal je še tudi starostno zavarovanje industrijskih delavcev, katero hočejo izsiliti socialni demokrati, katera pa sme postati zakon le, ako se raztegne tudi na kmečke delavce in posle. Zahtevo vlade po zvišanju rekrutnega kontingenta za domobranstvo smatra za neutemeljeno novo breme ljudstvu in jo je kot tako zavrnil, pozdraviti je pa, da naj država skrbi dostojno za vojaške pohablence in daje podporo onim ubožnim rodbinam, ki živijo le od zaslužka moža, kadar mora le-ta na orožne vaje.

Na shod je prišlo tudi 25 do 30 pristašev kmečke zveze, ki so se z malimi izjemami še dokaj mirno obnašali.

Kmet Rančigaj je nastopil kot njih govornik; a očito se mu je poznalo, da ga je župnik za ta nastop pripravil in ga popolnoma jednostransko in lažljivo o vseh političnih in gospodarskih vprašanjih poučil. Smilil se je vsem zavednim kmetom Rančigaj, ki se je trudil v potu svojega obraza za namene župnikove.

Gospod župnik, zakaj pa Vi kot voditelj Vaših zvezarjev ne pridete sami na shod? Možato bi bilo, da pridete kot general in poveljnik tudi sami in očito in jasno poveste, kar hočete. Vi se pa skrijete lepo v župnišče in pustite drugim, da hodijo za vas po kostanj v žrjavico. Pa ne, da bi se Vi gosp. Robleka in njegovih dokazov bali in pustili blamažo Vašim zapeljancem, katere tako neusmiljeno izkoriščate?!

Na vsako Rančigajevo vprašanje in očitjanje, ki so že itak vsa znana iz „Slov. Gospodarja“, je naš poslanec Roblek odgovoril tako točno in jasno in tako nepobitno dokazal lažljivost „Slov. Gospodarja“ in njegovih duhovnih očetov, da je zvezarjem in njih govorniku vsakokrat kar sapo zaprlo. In še sam ga je poslanec pozival, naj le vse pove, kar ima na srcu.

Pri dokazih g. poslanca se nam je razvila pred očmi živa slika političnega pustolovstva klerikalnih voditeljev, ki izkoriščajo nevednost in nepoučenost ljudstva v svoje umazane namene in katerih ni sram niti laži, obrekovanja, niti zavijanja.

S studom so ljudje sledili tem izvajanjem in dali duška svoji ogorčenosti na glasen način.

Omenil je še naš poslanec narodno stranko, ki ima jasne in poštene namene, ki stremi za tem, da se ljudstvo zbudi in pouči in privede potom olike in omike do samostojnosti, stranko, ki stremi za lučjo in se je ne boji, kakor kmečka zveza, ki ne zasluži tega lepega imena, ker hoče ljudstvo obdržati v temi in nevednosti ter izkorišča celo vero v svoje grde namene. (Navdušeni klici: „živijo narodna stranka, živijo naš poslanec Roblek“ kar niso hoteli pojenjati.)

Po kratkih besedah g. dr. Karba se je izreklo z nepopisnim navdušenjem enoglasno zapanje g. poslancu Robleku za zahvalo za njegovo dosedajno delovanje in s prošnjo, naj še v naprej ostane na braniku za naše kmečke in slovenske koristi.

Ko je še izjavil gospod poslanec, da je ponosen, da je poslanec lepe savinjske doline in njenih vrlih neustrašenih in naprednih kmetov, in da hoče vse svoje moči posvetiti napredku iz koristi slovenskega kmeta, se je zaključil ob vi-harnem nazdravljanju gospodu poslancu lepi in zanimivi shod.

Zidanmost. (Shod narodne stranke v nedeljo, dne 3. maja 1908 v Zidanemmostu). Ker je okrajno glavarstvo v Celju zabranilo javni shod narodne stranke v Zidanemmostu, sklical je tamošnji krajni odbor nar. stranke dne 3. t. m. ob 9. uri dop. shod po § 2 zborovalnega zakona v prostorih g. Juvancića. Mnogobrojni većinoma iz Zidanemmostu in okolice došli zborovalci izvolili so za predsed nika gosp. Jožefa Pečnika. Po kratkem nagovoru predsednika, obrazložil je g. dr. Gvidon Serbec iz Celja sedanji sistem volilnega reda za deželni zbor štajerski, objavil, da stoji narodna stranka na stališču splošne in jednake volilne pravice in je povdarjal, katere zahteve bi se za sedaj dale uresničiti.

Gospod Miha Čobal se je izjavil v imenu socialnih demokratov za takojšnje uvedenje splošne in jednake volilne pravice, na kar se je sprejela jednoglasno resolucija, ki se glasi:

„Slovenski delavci in slovenski kmetje zbrani po § 2 zbor. zak. na shodu v Zidanemmostu odločno zahtevajo odpravo sedanjega volilnega reda za deželni zbor s svojimi zastarelimi privilegiji in uvedenje splošne in jednake volilne pravice za volitve v deželni zbor.“

Nato je zopet g. dr. Gvidon Serbec iz Celja podal kratek pregled boja za nadičteljsko mesto v Zidanemmostu, povdarjal, da je krajni šolski svet v Zidanemmostu. v soglasju z voljo tukajšnjega prebivalstva predlagal na I. mestu izvrstnega pedagoga in šolnika, da pa je okrajni šolski svet v Laškem, tako se sliši, zavrzel brez zakonitih in stvarnih razlogov popolnoma opravičen predlog tega prebivalstva, ki šolo vzdržuje in pozna lokalne potrebe.

Odločno je protestiral proti mnenju na višjih mestih, da Slovenec, ki se ne sramuje svoje ma-

kupoval poljska posestva, in z jezikovnim paragrafom, ki ima pregnati poljščino tudi s shodov. Pa tudi to ne bo pomagalo! Poljaki bodo kot industrialci prav tako poljsko govorili, kakor govorijo kot zemljelci . . .

Pa Drzymała bi vam lahko govoril tudi o takih sredstvih, ki o njih svet ne ve mnogo, kakor ne ve n. pr. o modrosti celjskih mestnih očetov, ki bi v „rodoljubnem“ divjanju radi celo Bismarcka in Bülowa prekosili, če bi jim višje inštanice ne mešale štren, kakor so jih jim n. pr. v zadevi celjskega mestnega zraka! Pa kaj me motijo celjski -scheggi, ko pišem o Drzymałi!

Drzymała je postal torej samostojen kmet. Kar najboljšo si je hotel vse urediti, da bo lepo vmiru obdeloval zemljo, ki ima rediti njega in njegovo številno rodbino. Samo po sebi se razume, da ni pozabil na hišo, kjer bi prebival. — Vse je lepo pripravil, temelj je bil že sezidan, — kar pridejo gospodje in mu prepovedo zidati; ker je pa dozdej prenočeval v hlevu, mu nalože občutno denarno globo. Na Poznanjskem namreč ne sme vsak zidati, kdor bi hotel, ampak mora imeti dovoljenje od — kolonizacijske komisije. To vendar ni nič hudega, saj gleda vsaka skrbna vleda na to, da bodo državljani pametno zidali. Kdor bi v tem paragrafu iskal kaj krivičnega, bi bil res čudak. No, in ker je kolonizacijski komisiji znano, da je Drzymała Poljak in da torej ne more biti njegova hiša dobro zidana, je stavbo

prepovedala, seveda v njegov blagor. Da pa se ne prehladi, oziroma si še kakih drugih bolezni ne nakoplje, naj se vozi v mesto spat na mehke pernice v hotelu — čisto naravno. Tako dela mnogo Poljakov, zakaj ne tudi Drzymała?

Pa Drzymała to ni šlo v glavo. Saj je imel že tako v posojilnici dolg, to se mu je zdelo predrago in tudi prenerodno — zato je šel spat v — skedenj. Pa tudi tu so ga izsledili in — globa je bila zdaj večja. Istotako se mu je zgodilo, ko je poskusil spati v svinjaku. Kaj storiti? Pripravil si je ležišče v zemlji, nekak brlog — tudi tam so ga našli in obsodili na 300 mark globo, ki jih je pa rajši odsedel v zaporu. Tako visoko globo so mu prisodili zaradi „trdovratnega odpora“, a ne vem, ali so videli ta odpor v tem, da je spal v brlogu, ali v onem, kar si je na to izmislil in v čemur mu niso mogli do živnega. Prišla je namreč baš v onem za Drzymała tako žalostnem času v oni kraj neka ciganska družba, ki je spala v vozu, kakor jih imajo razni komedijantje, ki potujejo od vasi do vasi. Tu pade Drzymała v glavo, da bi mogel tudi tako spati. Domenil se je s cigani, (ki jim voz že ni dobro služil, ker je bil že preveč obrabljen), kupil voz in tako dobil za par mark stanovanje, ki je bilo za njegove takratne razmere res idealno: Prusi namreč še niso imeli nobenega paragrafa proti takim vozovom. Lahko si torej razlagamo visoko globo in njeno utemeljevanje s „trdovratnim odporom“ —

toda kakšno globo bi pred poštenim sodiščem zaslužila pruska vlada za svoj trdovraten odpor?!

Vse to je Drzymała delal na svojo pest, brez advokata in brez moralne podpore poljske javnosti. Šele ta uspeh je dal povod, da se je zanj začelo brigati časopisje. Da ga za njegove bridke boje vsaj deloma odškodujejo, so sklenili Poljaki zbirati prostovoljne doneske — za nov voz, ideja, ki se je v dveh letih uresničila: na letošnjo Veliko noč je dobil Drzymała od poljske javnosti nov krasen in praktičen voz, ki mu bo prav izvrstno nadomeščal hišo. Dolg je 8 m, širok 2'5 m, visok 2'3 m. Stene so debele 8'5 cm, vse je izgotovljeno iz dvojnih desk in v sredi je še vrsta plute. Priprave za kuhanje in kurjavo so narejene natančno po predpisih, da ne bo imel nihče nič ugovarjati. Lahko je bil vesel Drzymała te velike noči — kaj?

Pravijo tudi, da je zdaj že blizu 20 takih voz v rabi na Poznanjskem — hiteti se mora, dokler pruski deželni zbor ne sklene kakega „paragrafa“ proti — stanovanjem v vozovih. Stari Drzymałov voz pa pride baje v neki švicarski muzej, a za prva 4 leta ga je najel nek podjeten človek, ki go hoče polepiti s primernimi slikami in kazati po svetu kot dokument nemške kulture. Če je to res, ne vem, a umestno bi bilo na vsak način.

terinščine, ne bi bil sposoben kandidat za slov. šolo v Zidanem mostu. Zahteva Slovence za to šolo in ne politikujočega nasprotnika, ki bi deloval v smislu nemškega Volkrata in zasejal razpor med mirno tukajšnje prebivalstvo. Povdarjal je, da za imenovanje ne smejo biti merodajni šovinistiški in nemško-nacionalni polit. momenti. Slov. učitelj mora priti med rojake na slovensko šolo, ker je tu njegovo mesto.

Gospod Čobal je povdarjal, da socialni demokratje niso narodne izdajice; tudi oni si žele na šolo Slovence, ki bodo otroke vzgajal v značajne in razumne može.

Nato se je sprejela po daljši živahni debati jednoglasno sledeča resolucija:

„Po § 2 zbrani zborovalci odločno zahtevajo, da se pri imenovanju za nadučitelja v Zidanem mostu ozira na željo kompetentnega krajnega šolskega sveta v Zidanem mostu, da se imenuje mož na to mesto, ki bo dobro in vsestransko vzgojeval otroke in kateri naj bo vzet iz sredine slovenskega naroda, ker le tak mož bo mogel delovati v zgoraj imenovanem smislu.“ K koncu se je sprejela še resolucija, ki zahteva razširjenje šole v Zidanem mostu iz tro- v štiri-razrednico.“

Shod, ki se je zvršil v najlepšem soglasju, ter se je na to zaključil.

Upamo, da se bo tako jasen izraz ljudske volje tudi upošteval na višjih mestih.

Iz političnega sveta.

† **Nemški minister Peschka.** Nenadoma je umrl v noči od 30. aprila na 1. maja, od kapi zadet, nemški minister-rojak Peschka. — To je prvi avstrijski minister, ki je umrl za časa svojega ministirovanja. Ker je umrl kot minister, ostane tudi njegovi ženi naslov „ekscelenca“. — Rojen je bil 14. avg. 1856. v Opatovem na Češkem. Dopržil je višjo kmetijsko šolo, bil je eno leto vojak ter potem prevzel svoje posestvo. Od l. 1891. je bil neprenehoma državni poslanec ter je postal vodja nemških agrarcev.

Naslednik nemškega ministra-rojaka Peschke je postal prejšnji minister-rojak Prade.

† **Dr. Josip Herold.** V kratkem presledku sta šla dva velika, znamenita in vplivna avstrijska politika k večnemu počitku. Na drugem mestu poročamo o smrti nemškega ministra-krajana Peschke; zabeležiti pa moramo tudi vest o nenadni smrti češkega deželnega in državnega poslanca, predsednika češkega narodnega sveta itd., enega najvplivnejših čeških politikov, dr. Josipa Herolda. Dne 4. t. m. ob 7 uri zjutraj je umrl vsled zastrupljenja krvi, povzročena baje z barvanimi nogavicami. Vest o njegovi smrti je bliskoma šla po celi Češki in vzbudila povsod veliko žalost.

Dr. Jos. Herold je bil rojen l. 1850 v Vršovicah blizu Prage. Leta 1874. je postal doktor prava. Bil je odvetnik v Kralj. Vinogradih v Pragi. Za časa Taaffejeve vlade je stopil na plan političnega življenja in je bil eden najodločnejših političnih delavcev do danes. Vstopil je v mlado-češko stranko. Leta 1883. je bil izvoljen v češki deželni zbor, l. 1885. pa v državni zbor. 25 let političnega boja, kakor ga ima malokateri politik za seboj. Neizprosen zagovornik pravic češkega jezika, je še nedavno temu povzročil velikanski boj za uveljavljenje češkega notranjega uradnega jezika po Češkem. Neumorno je delal posebno v češkem narodnem svetu in je imel zaznamovati sijajne uspehe. Slava takemu možu!

Državni zbor. (Seja 30. a p r.) Nemci so demonstriali proti trgovinskemu ministru Fiedlerju in pravosodnemu ministru Kleinu zaradi dogodkov na Češkem. — Posl. dr. Korošec je interpeliral pravosodnega ministra, zakaj je pri ustanovitvi društva za varstvo mladine v Mariboru izključil Slovence. — Dr. Benkovič je interpeliral zaradi nastavitve kazenske preiskave proti bivšemu brežiškemu glavarju Vistariniju in zaradi povrnitve škode kmetom, ki jo je napravil ta uradnik. — Posl. Grafenauer je interpeliral zaradi kršenja jezikovne enakopravnosti pri celovškem okrajnem sodišču. — Dr. Ploj je vložil interpelacijo v zadevi samonemških poštnih pečatov in napisov po Spod. Štajerskem.

Državni zbor. Vlada dela — obstrukcijo. Kaj?

Bo marsikdo začudeno vprašal. In vendar je res. Vlada v resnici obstruira. Že minoli četrtek in tudi zadnji torek ni prišlo do nikakih resnih razprav, ker so vladne stranke zahtevale doslovno prečitavanje vložnih predlogov in interpelacij, in so potem v obeh sejah razni ministri ure in ure dolgo čitali odgovore na razne interpelacije. Vsa ta vladna obstrukcija pa ima le ta namen, pridobiti čas za pogajanja vlade, da spravi dvetretjinsko večino za nujni predlog za povišanje rekrutnega kontingenta pri domobrancih. Če se to ne posreči, bo tudi jutri vlada — obstruirala. Lepe razmere!

Madžarsko nasilstvo. Nismo v kulturni Evropi, ampak v najbolj barbarskih krajih Azije. V pravni državi 20 stoletja smo baje, in vendar so mogoča takšna nasilja. Madžari hočejo zatreti slovaški narod. — Zopet so obsodili slovaškega župnika Hlinko na 2 in pol leta državne ječe in 400 K denarne kazni, češ da je hujskal proti madžarskemu narodu in sejal punt; — pa kako? Pisal je v slovaške časopise —

Deželnim glavarjem na Gornjem Avstrijskem na mesto sedajnega ministra dr. Ebenhocha je imenovan dež. poslanec Ivan Hauser.

100.000 kron je v oporoki zapustil nemškemu šulferajnu nedavno v Kremsu umrli zdravnik dr. Göttinger.

Na Hrvatskem pašuje ban Rauch hujše kakor je svoječasn sam Khuen. 2 vseučiliška profesorja je že dal upokojiti, 2 še prideta na vrsto. Zakaj? Ker pri volitvah niso glasovali za vlado, odnosno so kot poslanci člani hrv. srb. koalicije. Na vrsto pridejo sedaj srednješolski profesorji. Nekateri bo Rauch upokojil, druge pa razpršil po celi Hrvatski. — Na srednjih šolah se dijakov, katerih stariši niso glasovali za vlado, ni oprostilo šolnine. — V Zagrebu so hoteli prirediti javno zborovanje, da bi protestirali proti Rauchovim nasilstvom. Zborovanje je bilo — v nasprotju s postavo! — prepovedano! — Hrvatskim in srbskim vseučiliščnikom, ki so agitirali za protivladne kandidate, so se vzele štipendije. Itd. itd. — Nešteto činov je že zvršil Rauch, ki vzbujajo le vedno večji odpor — in zgoditi se zna, da izbruhne ta odpor še silnejše na dan, kakor l. 1903. proti Khuenu. — Vsled umirovljenja vseučiliških profesorjev dr. Šurmina in dr. Manojloviča so skoro vsi slušatelji zagrebškega vseučilišča izstopili in se podali na visoke šole v Prago, v Beligrad, na Dunaj in v Gradec.

Bolgarsko. Dne 30. aprila je bil izdan ukaz, s katerim se razpušča bolgarsko sobranje (deželni zbor) in se razpišejo nove volitve na 7. junija.

Tiskovna svoboda v Perziji. Odkar ima Perzija ustavo, so vse svoboščine državljanov popolnejše kakor v katerikoli evropski državi. To se vidi posebno pri tiskovnem zakonu. Nedavno je perzijski časopis „Musavat“ (Edinstvo) očital šahu razne razuzdanosti in pohujšljivosti v zasebnem življenju. Urednik je bil obtožen, a je nastopil dokaz resnice. Nato je šah tožbo umaknil, in časopis zopet mirno izhaja. Perzijski kazenski zakonik namreč ne pozna paragrafa o razžaljenju veličanstva, katerega imajo „moderne“ evropske države, temveč mora vladar, ako se čuti žaljenega, tožiti kakor vsak drugi državljan, in tudi plačati vse stroške, ako s tožbo pogori.

Štajerske novice.

Slovensko trgovsko društvo v Celju je imelo dne 3. maja svoj letni občni zbor ob precejšnji udeležbi, vendar ne ob takšni, kakor bi se moglo pričakovati. Čutili smo, da ideja organizacije slov. trgovstva po Sp. Štajerskem še ni dosegla s svojimi koreninami vseh krajev. Marsikateri slovenski trgovec si menda misli: ah kaj, meni se godi dobro, ne potrebujem organizacije. Če ne njega, pa bo njegeve potomce bodočnost poučila o drugem! — Tembolj veselo je, da se vsaj nekateri ugledni možje iz trgovskega stanu zanimajo za svojo stanovsko organizacijo. — Nadjamo se, da bomo čez eno leto na občnem zboru trg. društva videli še mnogo drugih, ki danes bodisi stoje apatično ob strani, bodisi pa si mislijo po stari naši navadi: brez mene bodo že opravili! Enkrat v

letu si mora vsak slov. trgovec vzeti čas, da poleti v krog svojih stanovskih tovarišev, da se skupno navdušijo za novo delo. Posebna potreba je to za naše slovenske trgovce, ki so stali leta in leta osamljeni nasproti močni konkurenci nemškega trgovstva. In v trenutku, ko se zavest slovenskega trgovstva vzbuja, je slab, zanikern stanovski tovariš oni, ki noče poznati svoje stanovske organizacije. — Zborovanje je otvoril in vodil predsednik društva, vrlo delavni g. Stermecki. Pozdravil je posebej tri gg. goste iz Ljubljane, v katerih imenu se je g. Škrbinc zahvalil za pozdrav, želeč slov. trg. dr. v Celju krepkega napredka. Društveni tajnik g. Jagodič je v svojem temeljitem poročilu očrtal delovanje društva v pretečenem letu. Odbor je imel 9 rednih sej in 46 sestankov. Vrlo je delovala društvena posredovalnica, ki se je pa delodajalci premalo poslužujejo. Uvedlo se je skupno priobčevanje slov. trgovcev v posebnem inseratu v domačih listih in se v ta namen nabira poseben zaklad. Društvo je dajalo članom tudi brezplačno pravne nasvete. Udeležilo se je vseslovenskega trg. shoda v Ljubljani, kjer je društveni podpredsednik g. Josip Smertnik poročal o slov. trgovstvu na Štajerskem in Koroškem. Odbor je sestavil pravila za slov. trgovsko bolniško blagajno za Spodnje Štajersko, za katero je že nabrana precejšnja svota in v katere korist je društvo tudi letošnji pust priredilo plesno veselico (147 kron čistega dobička). Boln. blagajno osnuje društvo, če vlada pravila potrdi, že letos v proslavo cesarjevega jubileja. Prav dobro je tajnik nato očrtal potrebo trgovskih šol, nadaljevalnih šol za trgovske in obrtne vajence, zakonsko uredbo delavnika, brezvestno izkoriščanje vajencev po nekaterih šefih, ki porablajo neplačane vajence za hlapčevska dela, jih potem, ko bi jim morali dajati plačo, odpuste in si poiščejo novih žrtev. Proti temu mora društvo vsekakor odločno nastopiti. Sklenilo se je tudi stopiti z narodnim svetom v zvezo glede nastavljanja vestnih in zanesljivih trg. pomočnikov v obmejne kraje za samostojne trgovce. Gosp. dr. Kukovec je kot član narodnega sveta obljubil, da bo ta vsekakor to misel podpiral.

Po poročilu blagajnika g. A. Anderwalda, ki je bilo vzeto z odobravanjem na znanje, so se izvolili v odbor: predsednikom zopet g. Stermecki, dalje pa gg.: Diehl, Strupi, Kolenc, Ravnikar, Cvenkl, Lovro Petovar, Iv. Krammer, Franc Lipej, Alb. Anderwald, I. Jagodič, Fr. Leskovšek, R. Salaba, Jos. Smertnik, dr. A. Božič, Vek. Hotko, J. Izlakar.

Dr. Božič je predlagal spremembo pravil, naj bi se v bodoče volilo ne 16, ampak le 12 odbornikov, ker je sicer aparat preobsežen. Spremembe, tudi še nekatere druge, so se sprejele. Nato je pa poročal g. Jos. Smertnik obširno o pravilih trgovske bolniške blagajne, o katerih se je razvnel prav živ razgovor, ki je trajal do 6. ure zvečer. Pravila so se z nekaterimi spremembami sprejela in se predložijo vladi v potrjenje. Upamo, da začne čimprej delovati. Želimo pa tudi, kar je želel v svojih zaključnih besedah g. Stermecki, naj vsak član stori svojo dolžnost v polni meri, da bo tako v enotnem skupnem delu čimprej mogoče uresničiti stavljenе velike naloge. Od trgovstva samega, od njega delavnosti ter stanovske in narodne zavesti je odvisna tudi bodočnost bolniške blagajne. Naprej na poti stanovske okrepitve in narodne samoosvoje slovenskega trgovstva na Spodnjem Štajerskem!

Za Sokolski dom! Pod to devizo se je vršila v nedeljo dne 3. t. m. v celjskem Narodnem domu lepa veselica s pomočjo vrlih pevcev iz Št. Jurja in tenorista g. Vargazona. Pevske točke, jako lepo izvajane, so žele burno pohvalo, posebno pa dr. Ipavica Josipa „Urica“, ki je je skladatelj osebno vodil. Salonski orkester pod vodstvom g. Kvedra je v polni meri zvršil svojo nalogo in si je pridobil novih simpatij. Občinstva je bilo mnogo in upamo, da bo imel Sokolski dom zaznamovati tudi lep gmotni uspeh. Naj bi se kmalu dvignilo ponosno poslopje tam zunaj v Gaberjih, ki so v veliki nevarnosti!

V proračunskem odseku se je v seji dne 5. t. m. razpravljalo tudi celjsko ljudskošolsko vprašanje. Postopanje Nemcev in vlade tozadevno je dovolj znano naši javnosti in se je že ostro žigosalo. Posl. dr. Ploj je v tej seji ostro nastopil proti drznemu zavlačevanju te zadeve, je zahteval takojšnjo rešitev neopravičenega rekurza, ki ga je vložila celjska mestna občina popolnoma inkompetentno zoper sklep deželnega šolskega sveta, ki je dovolil stavbo ljudskošolskega

poslopja za celjsko okolico v Celju. — Znani Wolf je, baje „na prošnjo spodnještajerskih nemških (!) poslancev, (koliko pa jih je!), zavračal nekatere „napačne“ Plojeve trditve. Kvasil je stare neumnosti, češ da hočemo Slovenci imeti ljudsko šolo v Celju le za to, da bi „Nemce dražili“. Odgovoril mu je dr. Korošec, da je kaj takega govoriti neumnost, ker je vendar jasno, da je Celje naravno središče celjske okolice. — Radovedni smo, koliko se bo vlada ozirala na te zahteve poslancev. Vsekakor bo treba še večkrat zaropotati. Vprašanje se mora rešiti v najkrajšem času.

Izvanredni občni zbor narodne založbe. Kakor na drugi strani poročamo, se vrši občni zbor narodne založbe v Celju v petek dne 15. t. m. — Z zadoščenjem povdarjamo, da naši zvesti somišljeniki precej pridno pristopajo k zadrugi. Nekaterne, o katerih se niti misliti ne moremo, da bi se tako važnemu podjetju hoteli odtegniti, bodemo si dovolili te dni iznova opomniti na njih narodno dolžnost.

Kmetjska šola v Št. Jurju ob j. ž. Stavba se je oddala stavbnemu podjetniku Miglitschu iz Slatine. Kakor vemo, se je mnogo domačih slovenskih in nemških podjetnikov potegovalo za posamezne dele in so tudi stavili ugodnejše pogoje nego Miglitsch. Toda deželni odbor je vsled mogočne nemške protekcije rajši sprejel dražjo ponudbo Miglitscha, o čemur je dežela za več tisočev oškodovana.

Vistarlinijeva čast — rešena? Kakor smo sporočili, je vložil dr. Benkovič v drž. zboru interpelacijo, zakaj se je ustavilo kazensko postopanje proti bivšemu brežiškemu glavarju Vistarliniju, ki je kmete okradel za več tisočev podpornega denarja. Pravosodni minister Klein je „odgovoril“. Res je — je dejal — da je Vistarlini manj izplačeval in si dal potrjevati večje zneske, a ostale svote je menda kam zalozil (!); ni imel namena poveriti (!), zato se je moralo postopanje ustaviti. Obljubil je pa tudi poravnati škodo že pred ovadbo (!). Ni imel namena škodovati komu. — Kako znajo gospodje zaviti! Zgoditi se zna, da se bo v kratkem pred kakim sodiščem kak tat zagovarjal, strogo se držeč besed pravosodnega ministra, sledeče: Sicer sem res kradel, a vendar nisem tat, ker nisem imel namena krasti! — In sodnik bo moral „kazensko postopanje ustaviti“!!

Slovenski jezik in nemški sodniki. Pravosodi minister Klein je izjavil, da ne more ničesar storiti, če nemški sodniki še tako teptajo postave, in nemški sodniki veselo nadaljujejo svoje pangermansko delo. Na Koroškem in Štajerskem hočejo zatreti pri sodiščih rabo slovenščine popolnoma. Sodnik v Celovcu ne dovoljuje zastopnikom slovenskih strank govoriti pred sodnijo slovenski. Ker so se slovenski odvetniki temu uprli, ščujejo nemški poslanci Marckhl, Dobernig in drugi sodnike, naj le vstrajajo pri svojem postopanju, na drugi strani pa lažejo pri pravosodnem ministru, kako hočejo slov. odvetniki nemščino pri sodiščih „izpodrinuti“. Baje celo na Štajerskem. Torej tudi k nam hočejo zanesti med nemške sodnike enak duh, kakor vlada na Koroškem. Naj le gospodje sodniki poskusijo. Štajerski Slovenci nimajo namesto krvi vode in vlada naj ve, da po khuenovsko se vladati ne damo.

Kakor pri nas. Pod tem naslovom piše zadnji „Gospodar“, da je neodvisni list koroških Slovencev, „Korošec“, molčal „ob navalu Nemcev na jezikovne pravice Slovencev pri sodiščih ter ni našel grajalne besede“ — ter pravi: tako delajo tudi naši liberalci. Ne glede na to, da je trditev glede „Korošca“ čisto navadna laž, ker se je „Korošec“ dovolj ostro zavzel za pravice slovenskega jezika, pa prašamo gospode pri „Gospodarju“: Kdo je pa molčal kakor grob takrat, ko je vlada imenovala za Spod. Štajersko kar dva nemška sodnika? Kdo je bil tisti, ki je šele čez par tednov, ko smo mu postali presitni, našel par besed proti tem nemškim sodnikom in še to le — pro forma? Kdo je bil takrat „izdajica narodnih svetinj“? Ne „Kakor pri nas“, ampak — samo pri nas je tako klerikalno hinavstvo mogoče!

Iz Št. Jurja ob Južni železnici. Naša klerikalna mlekarna „izvrstno napreduje“. Na veliko-nočni ponedeljek so gospodje čisto zagotovo določili, da na vsak način se 1. maja začne mleko oddajati, oziroma sprejemati v klerikalnem domu. Prvi maj je prišel — in res so prinesli štirje zaslepljenci mleko ter povsod popraševali, kje mleko sprejemljejo. Gostilničar jim je povedal, da drugje še ne kot pri podružnični mlekarni. Mi res reveže

pomilujemo, da se pustijo tako farbati. Zadnji dopis v „Narodnem Listu“ je spravil kaplana čisto iz tira, tako da še pravega odgovora ni mogel najti za „Slov. Gospodarja“. Najbolj žalostno pa še pride — iz tretje klerikalne mlekarnice ne bode nič. Bode — zdi se nam — prej šla v „franže“, kakor bo začela kaj delovati. Zdaj hočejo pošiljati mleko v — Reko! To so Vam „narodni gospodarji“!!

Slavnost podravske podružnice „Prosvete“ v Mariboru dne 3. t. m. se je jako dobro obnesla, tako v moralnem kakor tudi v gmotnem oziru. Petje je bilo jako lepo, tudi salonski orkester se je vrlo izkazal. G. fil. Fr. Mravljak je v lepih besedah podal zgodovino „Prosvete“ in nje podravske podružnice, ki ima danes že 12 javnih knjižnic v obmejnih krajih, kar kaže nje neumorno delavnost. Mariborsko občinstvo, posebno pa tudi mnogobrojni gosti iz Ptuja, Celja, iz dravske doline, iz Gor. Radgone ter celo iz Zidanega mosta so pokazali, da znajo ceniti veliko kulturno delo med obmejnimi Slovenci. — Krepko naprej!

Celje. Novo poslopje posojilnice na voglu graške ceste in Ringa nasproti Rakushevemu „Eisenhofu“ se začne v drugi polovici majnika staviti.

Novi vlak. Na progi Pešta-Pragersko se je uvedel s 1. majem novi nočni poštni vlak, ki bo imel zvezo z obema nočnima brzovlakoma na Pragerskem. Iz Središča gre vlak ob 11. uri, stoji v Ormožu in Ptuju, in gre ob 2. uri nazaj iz Pragerskega v Pešto.

Dosedanji vlak, ki je vozil le ob nedeljah in praznikih iz Maribora v Ptuj, vozi od 1. maja naprej redno vsaki dan iz Maribora ob 1. uri 40 min. popoldne v Ptuj; ob nedeljah in praznikih pa tudi do Ormoža. Iz Ormoža bode odhajal zvečer ob 7. uri 5 min. ter pride v Maribor ob 9. uri 3 min. S tem je vstreženo že davno gojeni želji ljudstva.

Ribnica na Pohorju. Jubilejno lipo je zasadil občinski odbor pred občinsko hišo. — Opekla se je deklica vdove Tomažič jako hudo. Otrok zagarja Stepišnika je pa vsled opeklina umrl. Pazite na deco, starši!

V Št. Pavlu pri Preboldu je na mesto odstopivšega g. J. Cajnerja izvoljen županom g. Fr. Cilišek iz Latkovevasi.

Sv. Marjeta na Dr. polju. V Terničah je dne 23. apr. pogorelo pri kmetu Mih. Kostevšku. Gospodar je bil ta dan v Ptuju na sejmu. Zgoreli so mu tudi pridelki.

Volilni okraj Ormož-Ljutomer-Gornja Radgona hoče pri prihodnjih deželnozbornih volitvah osrečiti dr. Korošec. Enkrat je tam že pogorel. Na svidenje, pater Korošec!

Celje. Deželni šolski svet je odklonil prošnjo za nerazdeljeni šolski pouk na celjski deški okoliški šoli. Kdor pozna razmere na šoli in pomisli na veliko vročino o poletnih popoldnevih, se mu mora zdeti to postopanje naravnost barbarsko. Upamo, da posežejo vmes deželni poslanci.

† **Ivan Kukovec.** V Ljutomeru je umrl v soboto 2. t. m. ob 4. uri zjutraj g. Ivan Kukovec, lastnik paromlina in drugih podjetij ter načelnik okr. zastopa. Mož je igral svoječasno v političnem življenju štajerskih Slovencev večjo ulogo. Zadnje čase se je najbolj posvetil svojim podjetjem. — N. v m. p.!

V nedeljo na Ostrožno! Bralno društvo v Gaberju priredi v nedeljo 10. t. m. ob 4 uri popledališko predstavo pri g. Fazarincu na Ostrožnem.

Smrt mesto zlate poroke. V Slemenu pri Mariboru bi imela obhajati 75 letna ženka Treza Lavrenčič minulo soboto zlato poroko s svojim možem, pa jo je v petek zadela kap, da je tik pred slavnostnim dnevom umrla.

Sedemdesetletnica in štiridesetletnica. Iz ljutomerskega okraja se nam piše: Znani tukajšnji rodoljub g. Anton Božič, posestnik itd. v Radoslavcih, je obhajal dne 2. maja t. l. svojo sedemdesetletnico ter ob enem štiridesetletnico neprestanega članstva okrajn. šolsk. sveta v Ljutomeru. (Najbrž edini slučaj na celem Štajerskem!) Vsled tega je kot znan prijatelj šole vsaki šoli celega ljutomerskega okraja podaril primeren znesek. Dal mu Bog še zdravja!

Ustrelil se je v ponedeljek v Štorah pri Celju 30 letni hlapec Miha Žihar iz Šoštanj. Našli so ga nad tovarniško bolnišnico v Štorah. Kupil si je pri Bakušu v Celju za 10 K revolver in 25 patron. Oddal je na se dva strela. Pokopan bo na Teharjih. V soboto in nedeljo se je še

zabaval s svojo ljubico v Celju. Pravi vzrok samomora je neznan. Ker ga ima okrožno sodišče celjsko na sumu radi neke tatvine, je orožništvo vse, kar je imel pri sebi, izročilo državnemu pravdnstvu.

Divji mrjasec obrežil domačo svinjo. V Jelovcah pri Sv. Bolfanku v Haložah so obsežni kostanjevi in bukovi gozdi. Ko jeseni poberejo kostanje, spustijo svinje v hoste na pašo. Posestnik Franc Karneža je lani jesen tudi spustil svinje v gozd na pašo. Ena svinja se je tako udomačila v gozdu, da ni hotela več nazaj v svinjak in še po zimi v snegu je ostala zunaj. Priklatil se je s Hrvaškega divji mrjasec in s tem sta se jako sprijateljila. Slednjič se je kmetu vendar posrečilo, da je svinjo ujel in jo zaprl v blev. Čez par tednov je povrgla 10 lepih praseta; sedaj so stari 9 tednov ter so jako čvrsti. Ljudje jih hodijo gledat od blizu in daleč ter ponujajo kmetu visoke cene za nje. Pravijo, da so take svinje jako uporne zoper bolezni in da se rade plodijo in redijo. Divjega merjasca je ustrelil neki lovec pri Stopercih in je dobil 40 K premije.

Trbovlje. Žalosten konec je storil tukajšnji brivec g. Vakšič. V ponedeljek se mu je hipoma zmešalo in se je revež obesil v kuhinji na svetilko. Največ ga je potrla smrt edinega sina. Nesrečnež je bil dober Slovan in član raznih društev. Bodi mu blag spomin in bratu Hrvatuh lahka slovenska zemlja!

V Mariboru je postal insolventen trgovec Jožef Tschiritsch.

Spošte. Poštna ekspeditorica Terezija Kavčič je imenovana za poštno oficijantinja v Konjicah.

Speče podružnice Ciril-Methodove družbe na Štajerskem. Kot takšne navaja zadnji „Slovenski Branik“ sledeče: Gornja Radgona, Konjice, Poniška, Rečica, Sevnica, Sv. Benedikt v Sl. Gor., Šaleška dolina v Šoštanju, Velenje. — Kličemo tem: naprej v obrambnem delu! Ne dajmo si vtisniti pečata brezbriznosti in zaspanosti!

V Rimskih toplicah bodo razširili železnični tir. —

V Mariboru se je obesil dne 1. t. m. 63 letni trgovec z obleko Anton Wölfling baje iz strahu pred popolnim oslepljenjem.

Maribor. Trgovec Prstec na Tržaški cesti je že več mesecev opazil, da mu je v noči vedno zmanjkala iz trgovine kaka svota denarja. Obvestil je policijo, ki je postavila „prežo“. Dne 1. t. m. so zasačili pri tem delu trgovskega pomočnika Franca Kuharja iz Bišekega vrha pri Ptuju. Baje je tekom mesecev odnesel do 2000 kron. Kuhar je svoj čas bil uslužben pri Prstecu in si je preskrbel duplikat ključa od vrat v trgovino. Svoj čas je že sedel 4 mesece zaradi enakih tatvin pri trgovcu Počevanšku na Muti.

V Ptuju se je poročil sodnijski adjunkt dr. Watzulik z Ornigovo hčerko Elo.

Ptujski mestni očetje so v seji obč. zastopa dne 29. aprila na predlog dr. Plackega sklenili resolucijo, v kateri „odločno“ protestirajo proti ustanovitvi nadsodišča v Ljubljani, slovenskega vseučilišča in slovenske gimnazije v Celju. — Smešno, kako se gospodje po nepotrebnem razburjajo.

Sokolski dom v Gaberju pri Celju se morda v najkrajšem času začne staviti. Iz Celja se bo prišlo do nj 10 minut. Stavbišče meri nad 900 kvadratnih sežnjev in stane 15.000 kron.

Naraplje. Velika nesreča se godi tukajšnjemu posestniku Lipučeku. Predlani si je sezidal novo gospodarsko poslopje. Lani na spomlad mu je plaz podrl in zasul vse. Kmalu si je z velikimi stroški postavil novo gospodarsko poslopje. Letos o Veliki noči pa se je zopet utrgal nov plaz in mu zopet vse podrl in zasul.

Zopet vseučiliščnik umrl. V zadnji številki smo poročali, da sta v konjiškem okraju pred kratkim umrla dva slovenska visokošolca drug za drugim. Zopet moramo sporočiti žalostno novico, da je neizprosna smrt zahtevala novo žrtev izmed naše mladine. Umrl je vsled sušice jurist gosp. Franc Drev iz Arjevasi pri Žalcu v 23. letu starosti. Namesto da dobivamo vedno več mladega naraščaja v razumnstvu, ki bi izpodrinil tuje uradništvo, pa nam pobira mladino smrt.

Cesarska jubilejna slavnost se vrši v Gradcu od 2 do 4. junija t. l. v dobrodelne namene v prvi vrsti za nedoraslo deco. Vrše se velike priprave. V odseku za prireditev slavnosti je tudi — kakor se nam poroča iz Gradca — g. dr. Fr. Jurtela. Slavnost se bo vršila na vrtu graškega gradu.

Osebnost. Višji poštni upravitelj g. Ivan Kranjc je na lastno prošnjo premeščen iz Knittelfelda v Celje.

Fram. Gospodarski oskrbnik grofa Schönborna g. Friedl se je peljal iz Frama v Slivnico. Kar se konji splašijo, voz se prevrne in Friedl pade tako nesrečno, da se težko poškoduje. Prepeljali so ga v bolnišnico v Maribor.

Iz šole. Razpisani ste nadučiteljski mesti pri Sv. Duhu v Halozah in na Črni gori pri Ptuj.

Samomor. V Dravo je skočil 51 letni krémar Ivan Blümel iz Študenc in je utonil. Lani se je poskušil ustreliti, a se ni smrtno zadel.

Mali rešitelj. 2 in polletni sinček postajenačelnika v Hočah pri Mariboru se je dne 4. t. m. igral pri bližnjem potoku. Nakrat pade v vodo in izgine. Prisotni Amand Lorber, sin mariborskega trgovca, tretješolec na realki, je skočil za otrokom in ga še pravočasno potegnil iz vode.

Sleparstva. Pri kolodvorski blagajni v Mariboru sta se nedavno dogodili 2 goljufiji. — Pri izplačevanju mesečnih plač je prišel k postajnemu blagajniku, ki je še le malo časa tam, nek mož, se predstavil kot sprevednik Štrukelj in zahteval izplačilo 41 K 43 vin. Svota se mu je izplačala. Čez uro pozneje pa pride pravi Štrukelj. 2. t. m. pop. pride k blagajniku neko 12 letno dekle z lističem, na katerem je bil podpisan zavirač Berzela in je prosil, naj se izroči njegova plača tej deklini. Izplačalo se je 114 K 19 vin. Izkazalo se je pozneje, da Berzela denarja ni sprejel in da je tudi v tem slučaju sleparstvo. Krivci se zasledujejo.

V Ponikvi ob j. ž. se vrši v nedeljo, dne 10. maja ob 3. uri popoldan v gostilni g. Fr. Podgorška ustanovni občni zbor podružnice štajerske kmet. družbe na Ponikvi.

Nasilnež. Posilil je minule dni nek postopač Fr. Lenhart 12 letno dekle M. Čander na Zavodni pri Celju. Vročekrvnega Lenharta je orožništvo že dejalo pod ključ.

Ciril-Methodova družba v Ljubljani je dobila v mesecu aprilu na prispevkih 6.774 K 51 v.

Poštni urad v Slov. Bistrici naznanja, da bodo odslej po nedeljah in praznikih uradne ure le od 8—10 ure dopoldne.

Pragersko. Dne 6. maja ob 6. uri zjutraj je prišel premikač Jožef Hostej pri premikanju vozov tako nesrečno med trkače, da so mu stisnili prsa. Panesrečenec se je zgrudil mrtev na tla. Bil je šele 28 let star. Truplo rajnega so pripeljali v slovenjebistriško bolnišnico. Doma je bil iz Nove vasi pri Slov. Bistrici. To je plačilo za trud in večletno vestno službovanje pri juž. železnici. Ni je menda postaje, kjer bi se zgodilo toliko nesreč in padlo toliko žrtev, kakor ravno na pragerski postaji, kar se more le prehitremu in nepredvidnemu premikanju pripisovati.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

III. jugoslovanska umetniška razstava v Zagrebu. Dne 30. aprila je bila slovesno otvorjena III. jugoslovanska umetniška razstava. Otvoril jo je s kratkim govorom predsednik Oton Ivekovič. Navzoča je bila pokroviteljica društva hrv. umetnosti bivša banica grofica Lila Pejačević in mnogo odličnega občinstva. Kotvoritvi je prišlo zlasti mnogo gostov iz Beograda. Mnogo se opaža, da so Slovenci zelo pičlo zastopani: kipar nobeden, slikarji samo trije: Vesel, Šantel in Vavpotič.

Jezikovni škandali na Koroškem se nadaljujejo. Nestrpnost naših od nemškonalnega duha prešinjanih sodišč se nadaljuje in pogloblja. 24. aprila je deželno sodišče v Celovcu slovensko vlogo o pravdi med dvema Slovencema raditega zavržlo, ker toženec stanuje v takozvanem nemškem delu dežele. Kakor da bi deželno sodišče ne bilo za celo deželo eno in isto! Sedaj torej ni več merodajno sodišče kot tako, kakor je bilo dosihmal, merodajno in v navadi in kakor izrecno predpisujejo tudi jezikovne naredbe. Treba bo najbrezobzirnejšega postopanja, da se napravi vsaj malo reda na Koroškem. Z deželnim sodiščem bo treba resno govoriti — saj justični minister menda nadzorovalne pravice nima, razven samo zoper slovenske sodnike! „Mir“.

Hrvatski dnevnik „Balkan“ v Trstu, glasilo poslanca Mandiča, je prenehal izhajati.

Javno ljudsko knjižnico otvori „Prosveta“ v kratkem v Selah pri Borovljah na Koroškem.

Krščansko-socijalna zveza je spremenila svoja pravila; vrnila je stavek, da sme razpečavati razno blago. Kranjska vlada je pravila potrdila. Tako je torej S. K. S. Z. postala srečno špekulacijsko podjetje. Kaj izobrazba, kaj kultura — denar v dosego političnih uspehov klerikalizma, to je prvo. — Jasno pa je, da je pri odobrenju teh pravil kranjska vlada kršila zakon.

V Trstu se je osnovala spedijska komisijonalna družba „Balkan“, ki namerava voditi in organizirati trgovino v slovanskih rokah.

Prav ni pel. 19 letni Anton Starič in 20 letni Ivan Kozlevčar iz Roden pri Trebnjem sta šla nekoliko pijana domov in pela. Starič je dejal Kozlevčarju, da „fovš“ poje, kar je tega tako ujezilo, da je potegnil nož in Stariča zabodel v vrat, pleče in trebuh. Težko ranjenega so prepeljali Stariča k usmiljenim bratom v Kandijo, Kozlevčarja pa izročili sodišču, kjer se bo naučil lepo peti.

Dinamitno patrono je našel na cesti 10 letni Ivan Zupan blizu Krškega, ko je šel iz šole domov. Doma je v sobi patrono zažgal. Odrngalo mu je na levi roki 4 prste ter ga tudi sicer težko poškodovalo, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

Nesreča. V tovarni za usnje Karla Pollaka v Kranju je transmisijski jermen zgrabil nekega 19 letnega delavca in ga raztrgal na drobne kose. Po vseh kotih so ležali deli trupla. Pod stropom na nekem jermenu je visela glava nesrečneža.

Vseslovanski učiteljski shod se vrši od 9. do 14. avgusta t. l. v Pragi. Na dnevnem redu je posebno točka: „Narodna vzgoja in šola“. — Upamo, da se tudi slovensko učiteljstvo častno udeleži.

„Izobraževalnemu društvu“ v Senožcah je podaril deželno-sodni svetnik gosp. Mihael Novak 1000 slovenskih in 300 nemških knjig. Ta čin je v zgodovini slov. izobraževalnih društev gotovo edin.

„Glasbena Matica“ v Zagrebu. Dan 2. t. m. je bil dan zmagoslavja slovenske pesmi med brati Hrvati. „Glasbena Matica“ iz Ljubljane je podelila v Zagreb, da priredi tam velik koncert ter pokaže silo napredka v slovenski glasbi. Na tisoče in tisoče broječa množica Hrvatov je sprejela Slovence na zagrebškem kolodvoru, in na tisoče je prišlo poslušat zvečer slovenske pesmi. Očarani so bili od nje Hrvatje, polni navdušenja pišejo o slovenskih pesmih in o njih proizvajanju po revijah Glasbene Matice hrvatski časopisi. Ko so Slovenci v nedeljo odhajali, je zopet na tisoče broječa množica Hrvatov jih spremljala na kolodvor, an slovo je bilo tako ganljivo, da si se moral razjokati. Zopet je položen majhen kamenček k stavbi slovensko-hrvatske vzajemnosti, k stavbi jugoslovanske edinosti. Naj bi ne ostalo le pri hipnem navdušenju, naj bi sledila temu dejanju „Glasbene Matice“ še mnogo novih in še večjih dejanj v uresničenje velike ideje.

Zadnja poročila.

Pogreb češkega poslanca dr. Herolda je danes. Skoro vsi slovenski poslanci se ga udeležijo.

Maribor. Med štajerskimi novicami poročamo o goljufijah na glavnem kolodvoru. Dognalo se je, da je za Berzelo dal dvigniti denar 21 letni zavirač Franc Weber. Zaprli so ga.

Posl. dr. Ploj je včeraj 6. t. m. v proračunskem odseku odločno zahteval takojšnjo sistematično ura/navo Drave, ki dela prebivalstvu velikansko škodo. Upravna Mre napreduje na avstrijski strani silno počasi in požira milijone po nepotrebem, na ogrski strani pa delo hitro napreduje, tako da se ob povodnji naša stran še bolj oškoduje.

Gospodarski paberki.

Prošnje za dopust vojakov ob času žetve.

Četudi še ni gotovo, kako in kdaj se imajo vlagati take prošnje, vendar mislimo, da lahko podamo formular za takšno prošnjo, ki se naj glasi približno sledeče:

C. kr. okr. glavarstvo

Udano podpisani N. N., posestnik v . . . , pol. okraj . . . , silno trpi pri pomnjanju služinčadi, ker mu vsled siromašnosti ni mogoče plačevati zadostno število delavskih moči. Težko je zato, kmetijski obrat izvrševati, posebno ker je

sin podpisanega bil poklican k vojakom. Z ozirom na to okolnost prosim podpisani, naj se blagovoli v smislu odločbe c. kr. vojnega ministerstva podeliti njegovemu sinu N. N., infanteristu . . . . . v . . . . ., tritedenski dopust ob času žetve.

. . . . . dne . . . . . 1908.

Iz odloka vojnega ministerstva je razvidno, da mora pridjati županstvo spričevalo, s katerim potrjuje resnično potrebo.

O oskrbovanju travnikov.

Že po zimi ali v zgodnji spomladi se naj strebi nepotrebno grmičje in kamenje s travnikov, ker to le ovira rast trave. O pravem času se naj napravijo ali popravijo jarki; marsikateri travnik bo dajal več sladke krme ter ne maha in bičja itd., če se bo nepotrebna voda odvajala v jarkih. Popraviti je treba mostove in obrežja potokov že pozimi, kajti v spomladi in poleti je dovolj drugega dela. Če travnik ni premoker, se naj pobrana že februarja ali marca s travniško brano za mah. S tem se zemlja odpre, da toplota in zrak lažje prodre v njo, tudi gnojenje s kajnitom (ali 40% kalijevo soljo) in Tomasovo žlindro bode učinkovalo tem bolje. Prazni prostori na travnikih ali pašnikih se naj posejejo že v začetku aprila. Za to je potrebno kupiti dobra in za dotični kraj primerna semena. Takozvani „seneni drobir“ ima le dosti plevela in je za nič. Krtinovice je treba pograbljati, da se varujejo kose pri kositvi in se olajša delo strojem za kositev in pri grabljanju. Gnojimo travnike s kompostom, če ga imamo dosti in dobrega. Gnojenje s hlevskim gnojem je za travnike predrago. Če nam pa komposta primanjkuje, pomagamo si s kajnitom (600—700 kg na 1 hektar = 1³/₄ orala) ali namesto kajnita s 40% kalijevo gnojno soljo (200—250 kg na 1 ha) in s Tomasov žlindro (700—800 kg na 1 ha); nikdar pa se naj ne gnoji samo s Tomasovo žlindro. Kompostove gruče se naj po mrazu zdrobijo z brano, katera se naj opleče s trnjem in obteži s kamenjem. Za to delo je tudi travniška brana za mah zelo uporabna. Njiv in vinogradov ne smemo v mokroti obdelovati, ravno tako tudi ne travnikov. Če opaziš, da se maže orodje pri delu, prenehaj takoj, ker delo tedaj več škoduje, ko koristi. Trava ne sme postati prestara; ampak kosi se naj, ko je večina trav v popolnem cvetu. Kdor s kositvijo dolgo čaka, ima sicer večjo množino krme, vendar slabše kakovosti in manjše hranilne vrednosti. Pomni je vedno, da potrebujejo travniki ravno tako kakor polja in vinogradi pravega in skrbnega obdelovanja, kakor tudi zdatno gnojenje. Razloček med gnojenim in negnojenim travnikom je pač zelo velik, česar nikdo ne more tajiti.

Cena jajc na dunajskem trgu dne 5. maja 1908.

jajca v zabojih	à 37 k.	po K 2'—
I-ma jajca v sodčkih	à 38 „	„ K 2'—
II-da „ „	à 38 ¹ / ₂ „	„ K 2'—
Nižje in gor.-avstrijska	à 40 „	„ K 2'—
I-ma štajerska jajca	à 37 „	„ K 2'—
II-da „ „	à 37 ¹ / ₂ „	„ K 2'—
I-ma moravska „	à 38 „	„ K 2'—
II-da „ „	à 38 ¹ / ₂ „	„ K 2'—
Šleska jajca	à 39 „	„ K 2'—
Hrvaška „	à 38 „	„ K 2'—
Slavonska jajca	à 38 ¹ / ₂ „	„ K 2'—

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K 77
I-ma banatska jajca	à K 76
zgornjeogrška „	à K 74
I-ma sedmograška sortirana	à K 75
I-ma „ nesortirana	à K 74
bosanska jajca	à K 74
I-ma bolgarska jajca	à K 78
II-da „ „	à K —
I-ma srbska „	à K —
I-ma gališka jajca sortirana	à K 75
I-ma „ nesortirana	à K 73
I-ma ruska „	à K —
II-da „ „	à K —
I-ma srednja jajca	à K 67
I-ma mala „	à K 63

Dopisi.

Iz Trbovelj. Našim klerikalnim telovadcem vulgo „čukom“ pa res huda prede v narodno-naprednih Trbovljah, kar se tiče zavetišča. Sedaj so imeli svojo prekucevalnico pri Pastu po domače Špancu, a ker sifon spada bolj v vino, kakor v obraz gostilničarke (česar ne ve predsednik „čukov“) in ker so se zaradi njih izogibali gostilne napredni in soc. dem. delavci, je slednjič vendar Španc postavil telovadce pod kap, ker se je naveličal takih „špasov“. Kar se ni dopadlo Špancu in ker se ni hotel usmiliti ubogih revežev nobeden drug gostilničar, vzal jih je pod streho — kakor se čuje — Vincenc Jager-Paražuh, kateremu je najmanj treba kaj tacega.

To ni lepo od tebe, Cene! Vedno si bil značajno naroden in trden v svojem prepričanju in res čudno se nam zdi, da se pustiš pregovoriti

od par mlečnih fantov. Menda te vendar ni misijon tako spokoril! Ne omadežuj imena svoje gostilne. Prvič ne potrebuješ Judeževih grošev, ker svojih imaš dovolj; drugič, s takim početjem razžališ veliko večino svojih gostov — ker veš, kakoga mišljenja so vsi; tretjič, vendar ne bodeš ti pobiral, kar drugi zavržejo in na smetišče postavijo. To v prevdarek, dragi prijatelj Cene — drugače pa sam naprej koplji v družbi „čukov“.

Tvoj žalostni gost.

Kalobje. V zadnji številki 18. ptujskega „Štajerca“ neki znani dopisun blati mene in občinski urad, češ, da smo jaz in g. župnik ter eden odbornikov odbili službo prejšnjega štajerčijanskega pisarja Fr. Doboviškega.

Ti ljubo človeče, prepričaj se, predno kaj pišeš! Ali ni bilo 12 odbornikov, ki so enako glasovali za dostojno plačo? Ker bo „Štajerc“ itak moral popravljati svoje čečkarije v listu in morda še tudi kje drugje, se snidemo.

Jože Zapušek, župan.

Sv. Duh pri Lučanah (Ostri vrh).

Dne 15. marca je imela tukajšnja posojilnica občni zbor. Izmed 262 udov se ga je udeležilo 95. Iz poročila knjigovodje g. Alojzija Majcena je bilo razvidno, da je imela posojilnica 258.293,14 K prometa, vložnega denarja ima 149.598,90 K, izposojenega 146.579,46 K in čistega dobička 62078 K. Posojilnica dela z 1%. Posojilnica je vpeljala domače hranilnice, katerih je do 1. jan. 1908 izposodila 62. Za svoje ude je kupila čistilni stroj, kateri se je že lani, akoravno se je še le h koncu junija kupil, obrestoval s 6%. Posojilnica je letos končala svoje 12. leto. V načelnistvo in nadzorništvo so bili enoglasno izvoljeni prejšnji odborniki, oziroma nadzorniki, le na mesto umrlega namestnika Franca Stelzla je bil izvoljen tukajšnji organist in veleposestnik Ivan Repolusk p. d. Kos.

Knjigovodja poroča, da je posojilnica lansko denarno draginjo bridko čutila. Tukajšnji posestniki dobivajo svoj denar večinoma iz lesa, a lani ni bilo denarja nikjer dobiti. Ker so lesni trgovci na Ogrskem morali dajati 12 do 15% obresti, so bili primorani jemati od posestnikov les na up ali pa se zateči k posojilnici. Posojilnica je pomagala, kjer je mogla. A kje jemati denar? V tej stiski se je pokazala „Zadružna Zveza v Celju“ kot prava naša mati. Ne samo, da nam nikoli ni odrekla pomoči, preskrbela nas je še vedno izvanredno hitro z denarjem.

K sklepu se nač. nam. g. Kapun zahvali g. A. Majcenu za natančno poročilo in predlaga, da se navzoči v znak hvaležnosti do „Zadružne Zveze v Celju“ vzdignejo raz sedežev. Navzoči se z navdušenjem odzovejo.

Po občnem zboru razloži knjigovodja pomen zavarovalnic za živino. Navzoči naprosijo gosp. knjigovodjo, naj stori potrebne korake, da se zavarovalnica s sedežem pri Sv. Duhu ustanovi.

Sv. Anton v Slov. gor. Zadnji „Slov. Gospodar“ trobi, kako uspešno in „sijajno“ so zborovali zaupni možje stranke kmečkih zapeljivcev 26. aprila. Pravi ob koncu, da so se zbrali tudi pri nas možje in so baje „glasno“ govorili „možke“ besede. Ker pa je „gospod“ dopisnik pozabil omeniti kraj zborovanja, naj nam dovoli, da ga izdamo. Navadno ti ljudje zborujejo pod ključem, a po novi modi — v kleti. — No ja, páne — tam se jeziki že razvozljajo, posebno, če ima kaplan dobro vino. Mi se pa le smejimo, ko trobite široki jaynosti o „izbornih“ zaupnih shodih, o katerih niti najbližja okolica nič ne ve. Edino mrtve in očrnele stene kaplanove kleti imajo to srečo, da lahko poslušajo bistroumno vez otrobov s prazno slamo. Zvezda laži-kmečke zveze vzhaja — v kleti!

Stoprce. Pri nas vladajo res čedne razmere. Pretekli teden bi se bile morale vršiti druge občinske volitve. Ko so se zbrali množestvilni volilci ob določeni uri, naenkrat izvedo, da ni občinske volitve. Volilci so zahtevali z dvema sedanjima odbornikoma vred od župana Jusa, da naj pokaže odlok, s katerim so volitve preložene, ali pa vsaj opravični zapisnik. Župan pa je kričal in preklinjal ter vse skupaj nagnal: Marš van! Volilci so potem poslali ostro pritožbo o takem postopanju župana na c. kr. okrajno glavarstvo. Najbolj čudno pa je, da ni bilo nikjer, ne pri cerkvi in tudi ne na občinski tabli razglašeno, da ne bode volitev, četudi sta bila tik pred volitvijo dva praznika. To se pravi voditi volilce za nos ter jih imeti za norca. In to ne sme ostati kar tako.

Ker je župan Štefan Jus v eni zadnjih številkih „Nar. Lista“ nekaj popraviljal, moramo resnici na ljubo povedati to le: Občinske volitve od lanskega leta so bile razveljavljene zaradi ponarejanja in popravljanja razpoloženih volilnih imenikov ter radi reklamacijske komisije, ki ni imela nobene seje o ugovorih. To je tisti „edini formalni vzrok“; drugih vzrokov pa se ni niti preiskovalo. Ko so bile zaslišane priče pri okr. glavarstvu o tem, in je župan sam priznal, da so se imeniki prenavrejali ter celo nadomestili z novimi, je okrajni komisar obljubil županu, da ga bode zasledovalo še c. kr. državno pravdnistvo zaradi zlorabe uradne oblasti. Če se to ni zgodilo, je še vedno lahko mogoče. Vemo, da župan ni tega delal, ker ne zna; delali so pa drugi „učeni“ pomagači v ženskih krilih. a župan je za to odgovoren. Obč. odbornik Vidič ni bil kaznovan, ampak se je vršila poravnava pred obravnavo pri sodniji. Župan je namreč hotel imeti povrnjene stroške za prvo nepostavno volitev in Vrabič je rekel, da se taka „lumparija“ ne bo plačevala iz občinske blagajne, katero sta zakrivila župan in njegova tajnica Matilda. Radi tega sta ga oba tožila in sta hotela pod prisego izjaviti, da ta dva „kunštna“ človega nista vedela, kako se vršijo priprave za volitev torej sta se izgovorila s svojo nevednostjo, čeprav se po „Štajercu“ vedno bahajo, koliko znajo. Čudno pa je, da je Vidič stavljal predlog za popravilo volilnih imenikov že 16. junija, volitve pa so se vršile še le 19. avgusta. Resnica pa je, da so bili volilni imeniki le kak teden pred volitvijo neizpremenjeni, preje so se pa popravljali in celo nadomestili z drugimi.

„Štajerc“ prinaša sedaj dolge dopise pod naslovom „Boj za Stoprce“, kjer napada vse tiste, ki ne trobijo v njegov rog ter se potezajo za pravico, na tak način, kakor zna pač le on sam in tisti „učeni“ dopisuni, ki polnijo njegove predale. Če hoče imeti „Štajerc“ boj, le naj ga ima. Vemo, od kod izhajajo tisti dopisi, a če ne bo miru, prišle bodo v javnost stvari o dotični rodbini, ki bodo smrdele daleč na okrog.

Iz Mozirja. „Malemu ucepi v dušo ljubezen do svojega naroda, in ostala bo do groba! In, če se je plemenita cep prijela, pokazalo se bo žezgodaj. Tudi naši deci smo ulivali v dušo ljubav do naroda in na velikonočni pondeljek smo se prepričali, da cepika ni usahnila, da raste in se plemenito razvija. V malih glavah se je porodila velika misel. In ta misel je šla v dejanje. Naši otroci so priredili otroško igro — tombolo — v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Komaj je sprožila mala Stanka pred tedni to idejo, že je zabrenčal cel broj mladeži krog nje ter cele dneve pripraviljal, venčal, nabiral dobitke, in najdobjejši glavici se celo v pozni noči ni hotelo dremati.

Na deževni velikonočni pondeljek so otroci prestrašeni zrlji skozi okna v deževno in snežno vreme, a kmalu so se razvedrili, ko se je jela polniti izba gostilne „pri lipi“.

Pozdravila je mnogobrojne goste mala Stanka in začelo se je pravo nedolžno otročje veselje, ki se je polastilo tudi nas odraslih.

In mi smo ponosni. Otroci so popolnoma sami, ne da bi jih kdo na to napeljal, jeli stikati glave ter iztuhtali, da prirede to tombolo, ki je donesla naši družbi 51 K — v podporo.

Vrli otroci, bodite vzgled vsem drugim širom slovenske domovine. Če bo imela Slovenija samo tako deco, ni se ji treba bati nikakega sovražnika.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Hudo je za kmeta, če mu pobije toča žitno polje in vinorodne gorice, še hujše pa je, če ima slabe dušne pastirje. In kakor hvali kmetič vsemogočnega Boga, ako ga reši točonosnega oblaka, tako se veselimo sedaj Miklavževčani, da se rešimo našega kaplana Bratuškega.

Hvala bogu, zdaj odide! Danes v nedeljo je že vzel slovo in nobeno oko se ni porosilo za njim. Ko pa je videl, da se nočemo jokati zaradi njega, nas je spomnil na prečastitega, žalibog pokojnega dekana Schwingerja, katerega se še vsi spominjamo radostnim srcem, ker je bil vzgleden duhovnik. In ko smo to premislili, smo spoznali velikanski razloček med nekdanjim in sedajnim duhovnikom in začeli smo resnično — jokati, jokati, ker so izginiili oni lepi, zlati časi miru in sprave v fari.

Čeravno je bil pokojni gosp. dekan pri občini, pri šoli, pri okraj. zastopu itd., vendar se ni slišala iz njegovih ust nikdar hujskajoča beseda,

niti na prižnici niti doma. Z vsakim je živel v miru in pomagal je ljudem, kjer je le mogel.

Sedaj pa je drugače. Tisti, ki bi morali se-jati ljubezen in spravo, trosijo nemir in tožbe in sovražstvo. Mi pa jim zidamo krasne palače, čeravno ne dobimo od njih niti tolige zastonj na posodo. Vsakdo, ki se ne prilizuje in ki ne trobi v njihov rog, je brezverec, liberallec itd., čeravno je dober kristjan.

Spametujmo se vendar enkrat, dragi farani in dajmo onim, ki niso bili in ki ne bodo nikdar za nas, same to, kar si zaslužijo.

Sedaj pa prosimo, da dobimo v farno zopet mirnega, s pravo krščansko ljubeznijo napoljnega duhovnika, da bo zavladal mir v naši razdvojeni fari!

Faran.

Iz Mihalovec pri Ormožu. Delovanje novega občinskega odbora občine Mihalovec v Ivanjkovcih se že pozna. Pot, ki drži od okrajne ceste Ormož — Ivajnkovci — Ljutomer v breg k Svetinjam in dalje k sv. Miklavžu, je bila dosedaj vedno v najslabšem stanju in le v toplim poletnem času brez blata.

Ta pot se je sedaj med njivami čez travnike in pod bregom vzdignila dovolj visoko in posula z lešem. S tem se je ugodilo želji mnogih strank, posebno pa svetinjskih, čeravno so za časa občinskih volitev strastno agitirali proti novim odbornikom. Gosp. županu pa je le častitati, da je dobil tako napredne in delavne sotrudnike.

Svetinje pri Ormožu. Tukaj se širi govornica, da hoče gosp. župnik zidati na župnišče še eno nadstropje. On bi še menda marsikaj hotel, če bi bili mi farani tako bedasti, da bi samo prikimali njegovim željam. Ali časi kimanja so minili. Če je bil farovž toliko let dober in zadosti velik, bo tudi v prihodnje — župnikova familija pa se ni povečala. Svetinjski farmani, imejte odprte oči!

Razne novosti.

Duhovnik-ubijalec — obsojen. Italijanski duhovnik Di Lembo, ki je ustrelil moža svoje ljubice, je obsojen od porote v Ascoli na 4 mesece ječe in na izgubo časti na 3 leta.

Sladkor zopet podražijo za 50 vin. po 100 kilogramov.

Velikanske povodnji so bile zadnja dva tedna po Ruskem, posebno v Moskvi. 11 metrov nad normalo je prestopila voda. Več kot 3000 hiš s 52.000 stanovanji je pod vodo. Škode je nad 50 milijonov kron.

Ognjenik Etna v Siciliji je minoli teden bljavala, ne močno.

Pohoten jezuit. „Ostrav. Dennik“ v Brnu poroča, da so v Karbin poklicali te dni jezuitskega patra k nekemu jetičnemu dekletu, da jo previdi. Medtem so se domačini, kakor je običajno, umaknili v drugo sobo. Ker se je pater nenavadno dolgo časa mudil pri bolnici, vstopila je mati v sobo, a takoj prestrašeno zakričala. Jezuit je namreč umirajoče dekle posilil.

Prepoved goldinarske veljave. — Dunajski uradni list je priobčil odredbo, s katero se prepoveduje raba goldinarske veljave v poslovanju trgovcev in obrtnikov z občinstvom. Kdor bi se proti temu pregrešil, bo kaznovan z globo 2 do 200 K ozir. z zaporom od 6 ur do 14 dni. Odredba stopi s 1. jul. v veljavo. — Graški listi se norčujejo iz te odredbe in pravijo, da bi se goldinarji začeli z zbiranjem v banko odpravljati iz prometa.

Žalostna povest grofove hčerke. Nedavno je skočilo na Dunaju v donavski kanal neko mlado dekle in je utonilo. Dognalo se je, da je bila 19 letna Marija Veith, hči rimskega grofa Marcela Veith. Njenega očeta so pred kratkim zaprili, ker se je izkazalo, da je navajal hčer k nepravem življenju. Ona se je vsled sramote vtopila. —

Književnost.

Ante Beg: Slovensko-nemška meja na Koroškem. V zalogi „Narodne založbe“ v Ljubljani. Cena 1 K 40 v, s pošto 1 K 50 vin. — Kdor se zanima za politično življenje Slovencev, za njih napredek, odnosno nazadovanje, mora prečitati tudi to knjigo. Pisana je s toplim srcem in z ljubeznijo do koroških Slovencev. Toplo priporočamo.

O šolski reformi. Spisal dr. Dragotin Lončar. Zaloga Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani. Cena 40 vin., s pošto 50 vin. — Kdor se hoče pončiti o zadnjih dogodkih v ministerstvu glede preosnove posebno srednjih šol, naj si vsekakor prečita to zanimivo knjigo.

Društvene vesti.

Bralno društvo v Gaberjih priredi v nedeljo, dne 10. maja 1908 v prostorih g. Antona Fazarinca na Ostrožnem gledališko predstavo. Uprizorile se bodo šaljive igre: „Eno uro doktor“ in „Kmet in fotograf“. — Po predstavi prosta zabava, godba, petje itd. Vstopnina: Sedeži po 1 K in po 60 v. stojišča po 30 v. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Predstava se vrši ob vsakem vremenu. K mnogoštevilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Polzelska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi v nedeljo, dne 10. t. m. pri gosp. Cimpermanu na Polzeli igri: „Bisernica“ in „Damoklejev meč“. — Prvi del „Bisernice“ se vrši v času, ko so nabirali fante za vojno v Afriki. Drugi del — dvajset let nato. Vpletenih je več mešanih in moških zborov, katere bo spremljala slavna št. Pavelska godba. „Damoklejev meč“ bo vzbujal mnogo smeha. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnice se bodo prodajale že pred nedeljo.

Pedagoško društvo v Krškem v zvezi z brežiško-sevniškim učiteljskim društvom vabi h koncertu, ki se vrši v soboto, dne 9. maja t. l. v prostorih Narodne čitalnice (hotel Schener) v v Krškem.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje v nedeljo, dne 10. maja t. l. ob pol 11. uri dopoldne v šoli na Vidmu.

Vabilo k zborovanju „Kozjanskega učiteljskega društva dne 9. majnika t. l. v Podsredi. A. Ob 10. uri dopoldne hospitacija v 1. razredu. Predmet: Domovinoslovje. — B. Zborovanje ob 11. dop. po vzporedi: 1. Zapisnik, 2. društvene zadeve, 3. razgovor o hospitaciji, 4. poročilo o „Zvezinih“ prireditvah (Potočnik), 5. poročilo funkcionarjev, 6. event. poročilo o konferenčnih temah, 7. volitve, 8. slučajnosti. Opomba: Temeljem odloka okr. šol. sveta Kozje z dne 29. aprila 1908, št. 293 je za vse udeležence iz kozjanskega okraja šole prost dan. Pridite torej vsi!

Germovšek, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer izleti v četrtek dne 14. majnika 1908 v Volčjo vas. — Od pol 9. do pol 10. ure je pevska vaja. Mohorjeva pesmarica II. zvezek št. 71., 72., 73. — Od 10. ure naprej redno zborovanje po sledečem vspredu: 1. Zapisnik, 2. dopisi, 3. poizvedbe o uredbi otroškega dela — ravnatelj Robič, 4. „po Balkanu“ — koleginja Poljanec Ljudmila, 5. slučajnosti. Radi obeda naznani se naj gotovo in točno do torika incl. 12. t. m. kolegu nadučitelju Cvetkoti v Volčji vasi. Polnoštevilni obisk pričakuje odbor.

Ormoška moška podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ izvolila je v nedeljo 26. t. m. pri dobro obiskanem obnem zboru sledeči odbor enoglasno: Predsednik dr. Anton Žižek, blagajnik Ciril Geršak, tajnik Anton Porekar; namestnikom: č. gosp. Jakob Menhart, Franc Kovač, Jakob Potočnik in Jakob Zadravec. Delegatom glavne skupščine za 1908 izvoli se tudi enoglasno Adolf Rosina. Podružnica namerava v žensko podružnico prirediti letos majhno slavnost v prid družbi.

Družbi sv. Cirila in Metoda pošiljajte tudi sicer nerabni stari denar, ki leži po blagajnicah, skrinjah in kotih, dela pa napotje. Družba ga uporabi v korist slovenske.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpisuje s tem službo učitelja oziroma nadučitelja na enorazredni ljudski šoli na Muti, ki jo namerava razširiti v mešano dvorazrednico. S to službo so združeni prijemki, katere imajo na Štajerskem učitelji-voditelji na dvorazrednih ljudskih šolah I. razreda. Poleg tega prosto stanovanje eventualno stanarino v znesku 300 K. Prednost imajo tisti prosilci, ki so večji delovanja na šolskem vrtu. Službo je nastopiti po počitnicah. Tozadevne prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili naj se pošljejo do 31. maja t. l. na družbeno pisarno v Ljubljani.

Kdo pomaga

s 500 K

da se doseže patent na imeniten poljedelski stroj. Več pove uredništvo „Narodnega Lista“.

Naznanilo!

Spodaj podpisana naznanjam, da sem se preselila kot izprašana (prej okrajna) babica iz Velenja v Gaberje-Celje in bodem tudi svojo obrt natančno po predpisih, trezno in v zadovoljnost izvrševala. Vljudno prosim vso slovensko inteligenco in sploh vse občinstvo, da mi zaupa ter me blagovoli podpirati.

Se priporoča z odličnim spoštovanjem udana
Henrijeta Soič rojena Brusinjak,
diplomirana babica Gaberje-Celje.

Adolf Bursik

čevljar v Celju, Gledališka ulica št. 9

izdeluje vse različne vrste
obutal v modernih fazonah
in po solidnih cenah.

5

52-18

Vinogradniki pozor!

Jože Verbančič, trtnar

v Radomerščaku, pošta Ljutomer ima še oddati
prav lepih cepljenk in sicer:

500 komadov žerjavine (Zierfandler) na port.
5500 „ laškega rizlinka na port.
800 „ „ „ „ sol.
1000 „ traminca na port.

Slovenci

zahtevajte v
vsaki gostilni
le najboljšo

Slatino kislo vodo

ki se prodaja v korist družbe sv. Cirila
in Metoda. — Zalagatelj:

JAKOB VREČKO, Slovenjgradec.

Josip Repič

mizarski mojster na POLZELI

priporoča cenj. občinstvu svoje izvrstne mizarske izdelke
vsake vrste ter se priporoča za naročila. Išče tudi

mizarskih pomočnikov.

36 23-6

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi
potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in
igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni,
dokumentni, ministrski, ovitni in
barvani papir.

svinčniki peresa peresniki radirke
kamenčki tablice gobice črnilo

Trgovske knjige v vseh velikostih črtane
z eno ali dvema kolo-
nama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učitelj-
stvo, župniške urade, okrajne zastope, užitni-
ske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike,
notarje in privatnike.

Časna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnate vreče vseh velikosti po origi-
nalnih tovarniških cenah

Štambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken)
za urade in privatnike izvršujejo
se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami
od najpreprostejših do najfinejših.

Albumi za slike, dopisnice in
poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine
so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo
izjemne cene.

Priзнano dobro blago.
Solidna in točna postrežba.

Darujte za „Narodni sklad“!

Najboljše peronospora- brizgalnice

po najnižjih cenah kakor vse

poljedelske stroje

priporoča poštena, domača

trgovina z železnino „MERKUR“, P. Majdič, Celje.

Šivalni stroji zanesljivo najboljše vrste
po najnižjih cenah.

219 2

Čateške toplice

na Kranjskem

pol ure od železniške postaje BREŽICE
(Rann) z vozom; pol ure od železniške
postaje DOBOVA peš hoda.

Akrathoterma prve vrste, toplote 40—42° R vplivajo
eminentno proti protinam, mišični in členski revmi
in njih posledičnim boleznim, kakor tudi nevralgiji,
kožnim boleznim in ranam, kroničnem ma-
terničnem vnetju, eksudatu itd.

Stanovanja in kopalniški bazeni nanovo sezidani odgovarjajo
vsakim higijeničnim zahte-
vam. Gostilno je prevzel novi gostilničar, ki bo skrbel za dobre jedi in pijače,
tako da bodo tudi v tem oziru gosti za-
dovoljni. — Kopalniški zdravnik je dr. M. Juratovič.
Vsa nadaljna pojasnila daje kopalniško oskrbništvu toplice, pošta Brežice.

Ljutomerčana

zajamčeno pristno vino le iz ormožkega okraja raznih letnikov ima **veliko množino** po nizkih cenah **na prodaj**

Kletarsko društvo v Ormoži.

Gostilna

se odda v najem ali na račun, eventualno tudi proda v Rušah p. Mariboru. Naslov pri upravnistvu „Nar. Lista“.

Zgotovljeno

je pre-zidava-nje trgov-ske hiše R. Stermecki v Celju, katera je sedaj popolnoma na novo urejena. — Velikanska zaloga, katera se je sedaj še z novodošlim blagom dopolnila, se bode zanaprej po čudovito nizkih cenah prodajala. Nikdo torej ne zamudi ob prihodu v Celje si trgovino ali vsaj izložbe ogledati, da se vsak sam prepriča o velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah. — Vzorci proti vrnitvi na vse strani poštnine prosto.

Darujte za Narodni sklad!

Edino pristen je le **Thierryjev balzam**

z zeleno nuno kot varstveno znamko. Najmanjša pošiljatva 12/2 ali 6/1 ali 1 patent potovalno družinsko steklenico K 5. Skladanje prosto.

Thierryjevo centifolij-mazilo. Najmanjša pošiljatva 2 dozi K 3'60. Sklad. prosto.

Povsod priznana kot najboljša domača sredstva zoper želodčne bolečine, zgago (gorečico), krče, kašelj, zasliženje, vnetja, poškodbe, rane itd. Naslovite naročilo ali denarno pošiljatev na **A. THIERRY**, lekarna k angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu. Zaloge skoro v vseh lekarnah. 107 33-4

Sveto-trojiški vrelec!

Izvrstna slatina!

Čast mi je, p. n. občinstvu vljudno naznaniti, da pričnem, ker so vsa predela izvršena, s prodajo. Tudi na c. kr. splošni preskuševalnici za živila v Gradcu je bil sveto-trojiški vrelec analiziran in kot dobra slatina preskušen.

Kot dietetična slatina se najtopleje priporoča.

Naročila prevzame

FRANC SCHÜTZ, Sv. Trojica v Slov. goricah.

Preprodajalci imajo visok popust.

113 - 2

Kdor želi kupiti uro, srebrnino ali zlatino, naj se obrne na največjo in najcenejšo tvrdko

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga niklastih, jeklenih, srebrnih in zlatih žepnih ur, budilk, vsakovrstnih stenskih ur, srebrnih in zlatih prstanov, uhanov, zapestnic, verižic, priveskov itd. Velika izbor **očal, naočnikov, zdravniških in drugih termometrov, barometrov, tehtnic za vino, mošt, žganje** itd. Prosim, oglejte si mojo trgovino in zalogo.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastonj in poštnine prosto.

Točna postrežba! Nizke cene!

ZADRUGA „LASTNI DOM“ V CELJU

se je preselila s svojo pisarno v lastne prostore

Celje •• Rotovška ulica števil. 12, I. nadstropje •• Celje

Uradije vsako **sredo** in **soboto** predpoldne. **Pojasnila** se dobijo vsak dan pri tajniku v pisarni ali pa pri udih načelstva. Zadruga „Lastni dom“ je **kreditni zavod** in sprejema od vsakogar **hranilne vloge**, katere **obrestuje stalno** po

5%

od dneva vloge do dneva vzdiga. **Rentni davek** plačuje zadruga sama, ne da bi ga vlagateljem odtegovala. Zadruga dovoljuje v prvi vrsti **stavbeni kredit** ter predume na knjižne terjatve, račune itd. do gotove visokosti in po dogovoru. — Vlagateljem so na razpolaganje **hranilni nabiralniki (pušice)**, ki so najpripravnejše sredstvo za varčevanje. Izmed slovenskih zavodov ima le zadruga „Lastni dom“ vpeljane te hranilne nabiralnike.

73 16-9